

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 lutego 2015 r. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz Rozporządzenia (WE) 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. Wydział (...) Umów Międzynarodowych w Ł. odmówił R. O. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony do dnia 1 stycznia 1999 r. nie osiągnął 25 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego (organ rentowy przyjął za udowodniony staż sumaryczny w wymiarze 24 lat , 11 miesięcy i 27 dni). Organ rentowy wskazał, że do ogólnego stażu pracy nie zaliczono wnioskodawcy okresu przebywania na urlopie wypoczynkowym (płatnym w dewizach) od 14 marca 1994 r. do 18 kwietnia 1994 r. w firmie (...) S.A. na budowie eksportowej Elektrowni (...) w Turcji. Podał, że w myśl przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego pracownikowi skierowanemu do pracy za granicą przysługiwało prawo do urlopu wypoczynkowego, zaś w razie niewykorzystania tego urlopu w całości lub części przed zakończeniem pracy za granicą zainteresowanemu przysługiwał z tego tytułu ekwiwalent (tzw. urlop dewizowy) wypłacony w części złotowej i walutowej, przypadająca zaś w części złotowej kwota ekwiwalentu należnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, jak również kwota ekwiwalentu za czas wolny od pracy przysługujący z tytułu różnicy wymiaru czasu pracy w kraju i za granicą oraz kwota świadczeń za dni wolne od pracy na przeprowadzenie badań lekarskich po powrocie do kraju – jako zakwalifikowanie do wynagrodzeń osobowych – stanowiły podstawę składek na ubezpieczenie społeczne. Organ rentowy wskazał, że ustalając wysokość polskich świadczeń emerytalno – rentowych , kwoty tych ekwiwalentów podlegają wyliczeniu do podstawy wymiaru świadczeń, natomiast brak jest podstaw, aby wymienione okresy mogły być wliczone do stażu emerytalnego jako okresy składkowe. Podniósł, że ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz inne ww. okresy wypłacany w złotych polskich pracownikom zatrudnionym za granicą – jest bowiem świadczeniem przysługującym w dniu, w którym zainteresowany nabywa do niego prawo , a nie wypłatą za okres niewykorzystanego urlopu czy też innych udzielonych dni wolnych. Organ rentowy wskazał także, iż do ogólnego stażu wnioskodawcy nie zaliczono urlopu bezpłatnego w okresach od 2 listopada 1978 r. do 19 listopada 1978 r. , od 27 grudnia 1978 r. do 2 stycznia 1979 r. Ponadto potwierdzone na umownym unijnym formularzu E 205 ES hiszpańskie okresy ubezpieczenia w okresie od 16 lipca 2002 r. do 27 czerwca 2008 r. pozostają bez wpływu na decyzję , ponieważ są to okresy przebyte po 31 grudnia 1998 r. /decyzja k.9/10 plik VIII akt ZUS/

W dniu 22 lipca 2015 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie R. O. od wymienionej decyzji, w którym wskazał, że nie zgadza się z jej treścią. Odwołujący wniósł o uznanie wolnych dni z tytułu przepracowanych wolnych sobót, różnic czasowych zgodnych z wyrokiem Sądu Najwyższego w sprawie II UKN 505/98 , a ponadto wskazał ,że ZUS w O. zaliczał te dni. /odwołanie k.3 , protokół k.2/

W dniu 6 sierpnia 2015 r. do tutejszego Sądu wpłynęła odpowiedź organu rentowego na wskazane odwołanie, w której wniesiono o jego odrzucenie oraz załączenie akt sprawy o sygnaturze VIII U 3383/12. W treści uzasadnienia organ rentowy wskazał, że kwestia zaliczenia do stażu pracy dni wolnych z rozliczenia czasu pracy po budowie eksportowej była przedmiotem sporu w sprawie z odwołania od poprzedniej decyzji odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury o sygnaturze akt VIII U 3383/12, w sprawie tej prawomocnym wyrokiem z dnia 22 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie. Organ rentowy wskazał, że do nowego wniosku o emeryturę nie złożono nowych dowodów dotyczących stażu ubezpieczeniowego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał także, iż zaskarżona decyzja została doręczona w dniu 9 lutego 2015 r., a odwołanie zostało złożone osobiście do protokołu wraz z pisemnym załącznikiem w dniu 22 lipca 2015 r. /odpowiedź na odwołanie k.5/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 7 sierpnia 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych, § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7

lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz rozporządzenia (WE) 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, odmówił R. O. prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na brak udokumentowanego do dnia 1 stycznia 1999 r. 25 - letniego okresu ubezpieczenia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił w stażu okresu przebywania przez wnioskodawcę na urlopie wypoczynkowym (płatnym w dewizach) od 14 marca 1994 r. do 18 kwietnia 1994 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy (tzw. urlop dewizowy) jest wliczany do podstawy wymiaru świadczenia, natomiast nie ma podstaw do tego, aby wymieniony okres wliczyć do stażu emerytalnego jako okres składkowy. Organ rentowy wskazał także, że przebyte okresy ubezpieczenia w Hiszpanii pozostały bez wpływu na uprawnienia, gdyż przypadają po 31 grudnia 1998 r. /decyzja k.38-38 odwrót plik III akt ZUS/

W dniu 7 września 2012 r. ubezpieczony złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę decyzji i przyznanie prawa do emerytury. Wniósł o uwzględnienie w stażu ubezpieczeniowym zakwestionowanego przez ZUS urlopu od 14 marca 1994 r. do 18 kwietnia 1994 r. /odwołanie k. 2-6 akt o sygn. VIII U 3383/12/

Sąd Okręgowy w Łodzi, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 22 stycznia 2013 r. po rozpoznaniu sprawy z odwołania R. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. oddalił odwołanie. /wyrok k. 53 akt sprawy o sygn. VIII U 3383/12/

W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd wskazał, że z urlopu bezpłatnego udzielonego celem pracy za granicą udzieliła wnioskodawcy Elektrownia im. (...) w P.. W Turcji przez Przedsiębiorstwo (...) w W. wnioskodawca był zatrudniony w okresie od 15 marca 1993 r. do 13 marca 1994 r. Umowa o pracę została rozwiązana z dniem 13 marca 1994 r. z upływem czasu na jaki została zawarta. Do kraju wnioskodawca wrócił w dniu 13 marca 1994 r. W dniu 14 marca 1994 r. wnioskodawca korzystał z dnia wolnego na rozliczenie, w okresie od 15 marca 1994 r. do 13 kwietnia 1994 r. z urlopu wypoczynkowego niewykorzystanego w okresie pracy za granicą, a w okresie do 14 kwietnia 1994 r. do 18 kwietnia 1994 r. za dni wolne z tytułu przepracowanych za granicą wolnych sobót. Ustalono, że zarówno okres zatrudnienia za przypadający za granicą jak i okres urlopu wypoczynkowego wykorzystywany w kraju pracodawca odprowadzał składki na ubezpieczenia społeczne liczone od wynagrodzenia przeciętnego. Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem okres urlopu bezpłatnego wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, jeżeli pracownik podejmie zatrudnienie w macierzystym zakładzie pracy w terminie 14 dni od dnia zakończenia pracy za granicą. Sąd Okręgowy zaznaczył że przypadający po zakończeniu kontraktu zagranicznego okres urlopu bezpłatnego od 14 marca 1994 r. do 18 kwietnia 1994 r. nie mógł być wnioskodawcy zaliczony do stażu ubezpieczeniowego jako okres składkowy, skoro w czasie tym wnioskodawca pracy faktycznie nie wykonywał. Nie był już zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...), zaś w macierzystym zakładzie pozostawał na urlopie bezpłatnym. Wyłacony wnioskodawcy ekwiwalent za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, od którego jako ustalono składki na ubezpieczenia społeczne zostały odprowadzone policzone od przeciętnego wynagrodzenia w kraju, podlega co najwyżej wliczeniu do podstawy wymiaru świadczenia. /uzasadnienie wyroku k.55-58 akt sprawy o sygn. VIII U 3383/12/

Powyższy wyrok jest prawomocny. /wyrok Sąd Apelacyjny w Łodzi z dnia 4 grudnia 2013 r./

W dniu 25 listopada 2014 r. R. O. wystąpił z ponownym wnioskiem o emeryturę. Po rozpatrzeniu wniosku wydano zaskarżoną decyzję. /wniosek k. 2-5 plik VIII akt ZUS oraz decyzja k.9/10 plik VIII akt ZUS/

Wnioskodawca był zatrudniony w firmie (...) i w ramach zatrudnienia został oddelegowany do pracy na budowie eksportowej w Turcji, gdzie nie korzystał z urlopu. Po powrocie do kraju, w wyznaczonym terminie R. O. zgłosił się do pracy. Przysługujący mu płatny urlop wnioskodawca wykorzystał po powrocie do kraju, a pracodawca odprowadzał z tego tytułu składki na ubezpieczenie społeczne. R. O. otrzymał dodatkowo 3 dni wolne od pracy z uwagi na pracę w soboty. Z informacji otrzymanych od pracodawcy wynikało, że wnioskodawca nabył uprawnienia emerytalne. /zeznania wnioskodawcy min.00:04:32 – 00:09:29 protokołu rozprawy z dnia 20 maja 2016 r./

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o dokumentację z akt organu rentowego oraz akt sprawy VIII U 3383/12.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zarzut powagi rzeczy osądzonej zasługuje na uwzględnienie.

Na mocy art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. sąd odrzuci pozew, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona.

Zgodnie z dyspozycją art. 366 k.p.c. wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami.

Ustawodawca nie definiuje pojęcia powagi rzeczy osądzonej, określa jedynie jej zakres przedmiotowy oraz podmiotowy. Powaga rzeczy osądzonej (*res iudicata*) zaliczana jest do tzw. negatywnych przesłanek procesowych i oznacza niedopuszczalność prowadzenia drugiego procesu co do tego samego roszczenia, o którym orzeczono prawomocnie, pod rygorem nieważności postępowania.

Przepis art. 366 k.p.c. wskazuje, że granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej obejmują nie to, co stanowiło granice powództwa, ale to, co stanowiło przedmiot i podstawę faktyczną rozstrzygnięcia w chwili wyrokowania (art. 316 k.p.c.).

Ustawodawca w sposób całkowicie zamierzony w ten sposób zredagował wymieniony przepis, ponieważ sąd (na mocy przepisów szczególnych) może orzekać w kwestiach nieobjętych żądaniem pozwu, a nadto może orzec wadliwie poniżej lub ponad granicami pozwu.

Zgodnie z treścią art. 365 § 1 k.p.c., orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i Sąd, który je wydał, lecz również inne Sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu swojego wyroku z dnia 27 stycznia 2011 roku (sygn. akt I UK 191/10, LEX nr 896481) wskazał, iż powszechnie przyjmuje się, że moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu charakteryzuje się dwoma aspektami. Pierwszy aspekt (prawomocność w sensie pozytywnym) oznacza, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak to przyjęto we wcześniejszym prawomocnym wyroku, co gwarantuje poszanowanie dla orzeczenia sądu ustalającego lub regulującego stosunek prawny stanowiący przedmiot rozstrzygnięcia.

Określone w art. 365 § 1 k.p.c. związanie stron, sądów oraz innych organów i osób treścią prawomocnego orzeczenia wyraża nakaz przyjmowania przez nie, że w objętej nim sytuacji stan prawny przedstawiał się tak, jak to wynika z sentencji wyroku. Natomiast negatywna strona prawomocności materialnej polega na wykluczeniu możliwości ponownego rozpoznania sprawy między tymi samymi stronami co do tego samego przedmiotu. Jest to negatywna przesłanka procesowa, określana jako powaga rzeczy osądzonej, czyli *res iudicata*, która została uregulowana w art. 366 k.p.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07, LEX nr 345525 oraz z 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08, LEX nr 513001).

Stwierdzenie, że art. 365 § 1 k.p.c. przypisuje prawomocnemu orzeczeniu sądu moc wiążącą nie tylko wobec stron i sądu, który je wydał, lecz również innych sądów, organów państwowych oraz organów administracji publicznej, a w wypadkach prawem przewidzianych także innych osób, oznacza jedynie tyle, że żaden z wymienionych podmiotów nie może negować faktu istnienia prawomocnego orzeczenia i jego treści, niezależnie od tego, czy był, czy nie był stroną tego postępowania.

Dodać w tym miejscu należy, że mocy wiążącej prawomocnego wyroku w rozumieniu art. 365 § 1 k.p.c. nie można rozpatrywać w oderwaniu od art. 366 k.p.c., który przymiot powagi rzeczy osądzonej odnosi tylko "do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami." Granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia i jego podstawa faktyczna,

natomiast jej granice podmiotowe obejmują tożsamość obydwu stron procesu, a więc powoda i pozwanego, a także ich następców prawnych.

Zatem związanie sądu prawomocnym orzeczeniem, zapadłym w innej sprawie, na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. (rozumiane jako rozstrzygnięcie kwestii prejudycjalnej) występuje w zasadzie przy tożsamości nie tylko przedmiotowej, ale i podmiotowej obu tych spraw. Prawomocne przesądzenie określonej kwestii między tymi samymi stronami tworzy indywidualną i konkretną normę prawną wywiedzioną przez Sąd z norm generalnych i abstrakcyjnych zawartych w przepisach prawnych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08, LEX nr 513001).

Oznacza to więc, iż sprawa o ten sam przedmiot pomiędzy tymi samymi stronami nie może ponownie się toczyć. Prowadzenie zaś procesu o to samo roszczenie jest niedopuszczalne, ponieważ proces taki podważałby powagę rzeczy osądzonej prawomocnym wyrokiem (art. 366 k.p.c.), a takie postępowanie byłoby dotknięte nieważnością (art. 379 pkt 3 k.p.c.).

O wystąpieniu stanu powagi rzeczy osądzonej rozstrzyga nie tylko sama tożsamość stron, występujących w poprzednim postępowaniu w odmiennych rolach procesowych, ale równocześnie tożsamość podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia. Dopiero kumulacja obu tych przesłanek przesądza o wystąpieniu powagi rzeczy osądzonej prowadzącej do nieważności postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06.03.2008 r., II UK 144/07, LEX 420911, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 04.12.2008 r., III AUa 536/08, LEX 552009).

Sąd Okręgowy jednocześnie zważył, iż w odniesieniu do stosunków ubezpieczenia społecznego powaga rzeczy osądzonej ma walor szczególny, który ogranicza w istocie jej praktyczne znaczenie. Rozstrzygnięcia sądowe w sprawach z tego zakresu ustalają treść łączącego strony stosunku prawnego w chwili wyrokowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.02.2007 r., I UK 266/06, OSNP 2008/5-6/79).

Podkreślenia jednak wymaga, że wszczynające postępowanie sądowe odwołanie od decyzji w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych pełni rolę pozwu, stąd też w sytuacji, gdy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona, Sąd powinien odwołanie odrzucić na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., sygn. akt II UKN 105/98, z dnia 25 września 1998 r., sygn. akt II UKN 357/98, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12.10.2006r., III AUa 842/06, Apel.-W-wa 2007/10/17).

Wyrok sądu, który uzyskał prawomocność formalną (art. 363 k.p.c.), obok wynikającej z art. 365 k.p.c. mocy wiążącej, uzyskuje także cechę powagi rzeczy osądzonej. Powaga rzeczy osądzonej jest negatywnym aspektem prawomocności wyroku i polega na niedopuszczalności ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy, która została już prawomocnie osądzona (ne bis in idem).

Należy podkreślić, iż powaga rzeczy osądzonej odnosi się tylko do tych orzeczeń, które zawierają osądzenie sprawy, a więc orzeczeń merytorycznie rozstrzygających sporny stosunek prawny. Nadto, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 stycznia 2012 roku (I UK 226/11, LEX nr 1169831), powaga rzeczy osądzonej w rozumieniu art.366 k.p.c. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dotyczy tylko tych orzeczeń sądów ubezpieczeń społecznych, których podstawa faktyczna nie może ulec zmianie lub gdy odwołanie od decyzji organu rentowego zostało oddalone po jego merytorycznym rozpoznaniu tzn. po stwierdzeniu niespełnienia prawnych warunków do świadczenia wymaganych przed wydaniem decyzji.

W przedmiotowym stanie faktycznym, w ocenie Sądu Okręgowego, nie może budzić żadnych wątpliwości fakt, iż sprawa pomiędzy tymi samymi stronami została już w zgłaszanym w odwołaniu zakresie prawomocnie osądzona. Wnioskodawca składał bowiem już w postępowaniu w sprawie o sygn. akt VIII U 3383/12 żądanie zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu od 14 marca 1994 r. do 18 kwietnia 1994 r. Na tą okoliczność przeprowadzono postępowanie dowodowe, w toku postępowania wnioskodawca był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika. Prawomocnym wyrokiem z dnia 22 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie R. O. od decyzji

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 sierpnia 2012 r. odmawiającej mu prawa do emerytury. Sąd ten zważył, że okres urlopu bezpłatnego od 14 marca 1994 r. do 18 kwietnia 1994 r. nie mógł być wnioskodawcy zaliczony do stażu ubezpieczeniowego jako okres składkowy ,gdyż w tym czasie wnioskodawca pracy faktycznie nie wykonywał. Ponadto nie był on wówczas zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...), zaś w macierzystym zakładzie pozostawał na urlopie bezpłatnym.

Podnoszone w przedmiotowym postępowaniu zarzuty strony odwołującej się dotyczą dokładnie tego samego okresu, w którym Sąd – prawomocnym wyrokiem – uznał, że nie może być on zaliczony do stażu pracy. Jednocześnie poza złożeniem w obecnym postępowaniu przez pełnomocnika skarżącego wniosku o przesłuchanie wnioskodawcy na okoliczności będące przedmiotem postępowania dowodowego w sprawie o sygn. akt VIII U 2079/15, innych służących wyjaśnieniu istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności wniosków dowodowych nie złożono. Kwestionowanie przez wnioskodawcę zaskarżonej decyzji stanowi próbę wszczęcia kolejnego postępowania w tej samej sprawie, co niewątpliwie prowadziłoby do niekończących się procedur emerytalno - rentowych, a następnie sądowych w tej samej sprawie. Zgodnie z powołanymi przepisami sprawa o ten sam przedmiot pomiędzy tymi samymi stronami nie może ponownie się toczyć.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art.199 § 1 pkt 2 kpc w związku z art. 366 kpc, orzekł jak w sentencji postanowienia.